

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Dankdag

"O mijn ziel! prijs den HEERE"

Psalm 146:1b

Hier is een psalmdichter die zijn ziel opwekt om de HEERE te prijzen. Zijn ziel - dat is hijzelf, helemaal. Dus niet slechts zijn mond of zijn verstand. Hij begeert dat alles wat in hem en van hem is, de HEERE prijst. De HEERE - dat is de God van het Verbond. De genadige God, Die Zijn trouw en goedheid aan de dichter heeft betoond, en dat vanwege de Verbondsmiddelaar Jezus Christus.

Het prijzen van God was in het paradijs een vanzelfsprekendheid. Toen loofde en prees het pronkstuk van de schepping zijn Schepper. Daartoe was hij geschapen. Heel het maaksel van Gods handen, maar de mens met het taalvermogen in het bijzonder. Hij zong het hoogste lied tot eer van zijn Maker. Hij behoefde zichzelf ertoe niet op te wekken. 't Was als vanzelf. 't Was zijn lust en zijn leven. 't Was zijn natuur.

De goedwillige ongehoorzaamheid had een verschrikkelijk gevolg. God was niet meer de inhoud van het lied van de zanger. Die zang verstomde, de mond ging dicht, de tong werd geboeid, een zwijgend schepsel, niet meer God grootmakend. Ertoe geheel onbekwaam geworden. Zelfs de stem misbruikend om God te onteren.

Op veel plaatsen is het dankdag voor gewas en arbeid geweest. Gemeenten kwamen samen in het huis des Heeren om de Heere te danken. En er is wat stof om de Heere te loven en te prijzen! Er mocht oogst zijn. Er mocht kracht en gezondheid zijn om de arbeid te verrichten. De Heere heeft gedragen en gespaard. Onnut en daarom wegwerpelij geworden, maar de Heere had geen lust in onze dood. De

vrijheid werd ons gelaten. Als land, als volk, als kerk de oordelen verdiend. Waarlijk - de Heere zou geen onrecht hebben gedaan. Maar Hij betoonde nog Zijn grote lankmoedigheid. Elke zondag mochten we gaan naar de kerk, en zitten onder de verkondiging van het Woord, van het rijke evangelie, de boodschap van genade-alleen, geadresseerd aan arme zondaars. Het ambtelijke werk gericht op onze eeuwige zaligheid mocht plaatshebben. Noem ze maar op - al die weldaden die de Heere ons heeft gegeven. "Vergeet nooit een van Zijn weldadigheden, vergeet ze niet, want het is God Die ze u bewees". Zijn er ook geestelijke weldaden geweest in het seizoen dat voorbijging? Hebt u ontvangen uit de volheid van Jezus Christus? Was er wedergeboorte, bekering, vrede, verzoening? Hebt u ontvangen genade voor genade? Dit is toch het allerbelangrijkste en het allernoodzakelijkste. Die weldaden gaan immers mee over dood en graf heen.

Misschien zit u in het klaaghuis, en mogelijk is daartoe alle reden. U bent werkloos geworden. U krijgt een uitkering waarvan u nauwelijks kunt rondkomen. Een geknakte gezondheid. Al jaren niet meer van bed af. Een ziekte die u al meer sloopt. Een geliefde weggebracht naar het kerkhof. Tranen, verdriet, gemis, eenzaamheid. Opgenomen in een verpleeginrichting. Dagen die zich troosteloos aaneenrijgen. Alles uitzichtloos. Kinderen die niet meer naar u omzien, kinderen die in onbekeerlijkheid voortgaan. Ook geestelijk kan er stof zijn om te klagen. De hemel toegesloten, dagen zonder getal. "Ga ik voortwaarts, ik zie Hem niet; ga ik achterwaarts, ik merk Hem niet". Duizend zorgen, duizend doden kunnen het

angstvallig hart kwellen. Satan die benauwt, omringt van alle kanten en zijn giftige pijlen afschiet. Maar weet u - als de Heere onze rechteloosheid zou doen inleven, als we gaan verstaan dat we alles verzondigd hebben, alleen maar recht hebben op tijdelijke straffen en de eeuwige straf, dan wordt het kleinste groot. Dat ene sneetje brood, dat koekje bij de thee, dat ene slokje water. Een mens die door de Heilige Geest op z'n plaats is gebracht roept uit in verbazing: Heere Jezus, daarvoor hebt Gij moeten honger en dorst lijden. Ook die ene lichtstraal die God geeft in de duisternis. Hij, Jezus Christus in de drie-urige duisternis opdat uw duisternis licht zou worden.

Is er geen overvloedige reden dat u de psalmdichter nasprekt: o mijn ziel! prijs de HEERE. Want gij, mijn ziel, hebt rijke stof!

Hier is de vrucht van de wedergeboorte. Dan gaan we de dingen in het juiste licht zien. Onszelf en alles wat de Heere heeft gegeven. Wedergeboorte geeft ogen om dat te zien. Nog meer: dan is er ook de lust en de begeerte om God groot te maken. "Komt maakt God met mij groot, de nooit volprezen Naam van Hem". Dat vloeit voort uit herschepping en herstelling. De wedergeborene gaat weer beantwoorden aan het scheppingsdoel.

Hier blijft de opwekking van de ziel. Met de mond de Heere prijzen gaat nog wel. Het innerlijke kan er zo ver vanaf zijn. Dat geeft de tranen, de smart. De Heere is het zo waard dat mond én hart Hem loven en prijzen.

Dit is de troost: straks is geen opwekking van de ziel meer nodig. Straks is het weer vanzelfsprekend. Nu moet ik nog schuilen met de dankzegging achter de dankende Hogepriester.

Ds.v.Z.

Van de administratie

Moesten we de vorige keer schrijven "helaas geen nieuwe abonnees", nu mogen we doorgeven dat we 9 nieuwe abonnees konden inboeken. Heel fijn. Verder ontvingen we aan giften voor de school in Dundas f 289,65, waarvan f 50,- van een abonnee en f 239,65 van de Chr. Geref. Kerk van Dordrecht-Centrum en voor ons blad f 85,-. Voor alles heel hartelijk dank. Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Tel. 01720-74202. Postbank 704350.

Van de redactie

Toespraken ontmoetingsdag Kampen

In deze aflevering van "Bewaar het Pand" treft u het eerste gedeelte van de toespraak van Ds. A. Baars aan en het eerste gedeelte van de toespraak van Ds. J.P. Boiten.

Werkendam

In dit nummer van ons blad een verslag van de bevestiging en intrede van

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 01806 - 13069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Ds. K. Visser te Werkendam. Het is een verblijdende zaak dat de gemeente van Werkendam, na een korte periode van vacant-zijn, weer een eigen herder en leraar mag hebben. De Heere gedenke en zegene Ds. Visser met zijn gezin alsmede de kerkeraad en de gemeente van Werkendam.

Bevestiging en intrede kandidaat K. Visser te Werkendam

De bevestiger, Ds. J. Westerink uit Bunschoten, had als tekst genomen Handelingen 18:9-10: "En de Heere zeide tot Paulus door een gezicht in den nacht: Zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet; Want Ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen: want ik heb veel volk in deze stad."

In de inleiding tot de prediking kwam naar voren dat cand. Visser met de zijnen naar deze dienst had uitgezien. De dienst des Heeren is een schone dienst. Het is ook een verwaardiging te mogen dienen. De Heere roept, wint in en bekwaamt. Dan wordt er iets van verstaan: Heere, zend mij. Anderzijds wordt er ook tegenop gezien. Een zware last wordt immers opgelegd. De gemeente dient geweid en gehoed te worden. De bevestiger verhaalde dat hij zich herinnerde hoe cand. Visser voor het eerst met hem had gesproken over zijn begeerte tot het ambt van herder en leraar. Hij wilde dit alleen worden als de Heere daartoe zou roepen. Anders zou hij het niet durven.

De Heere bemoedigt Paulus met het oog op zijn dienst te Corinthe

1. Hij verlost van vrees.
2. Hij verzekert van Zijn nabijheid.
3. Hij zorgt voor vrucht.

1. Hij verlost van vrees

Het lijkt merkwaardig wat er in onze tekst wordt gezegd. Anders is Paulus toch helemaal niet bang. Heeft hij het niet gezegd dat hij alle dingen vermag door Christus Die hem kracht geeft? Uit onze tekst blijkt dat Paulus een mens is van gelijke beweging als iedere andere herder en leraar. In onze tekst staat: "Zijt niet bevreesd." Er was blijkbaar vrees bij Paulus. Het wordt ook tot Paulus gezegd: "Maar spreek en zwijg niet." Blijkbaar was hij van plan om te gaan zwijgen te Corinthe. In deze tijd was er een gemeente te Corinthe aan het ontstaan. Later zou

Ambtsdragersvergadering

D.V. zaterdag 26 november a.s. te Dordrecht in "De Krooswijkhof", Singel 184/186. Aanvang 14.00 uur (tot 17.30 uur). Spreker Ds. M. v.d. Sluys van Nieuwpoort. Onderwerp: Oefening in de overlegging van de verborgenheden des geloofs.

AvH.

deze gemeente het zegel zijn op het apostelschap van Paulus. Waar komt de vrees bij Paulus uit voort? Speelt mee dat hij te Athene teleurgesteld is geworden omdat daar geen plaats was voor het Evangelie? Had Paulus het voor zichzelf geestelijk moeilijk? Ligt de oorzaak in de breuk die er met de synagoge is gekomen? Is Paulus bevreesd geworden voor de vijandige Joden? Denkt hij bij zichzelf: Nu begint het alweer? Ik kan beter zwijgen? We lezen in de eerste Corinthebrief dat Paulus in veel zwakheid, vreze en beven bij hen was. Paulus was heel alleen in die grote havenstad. Corinthe was een overslagplaats. Er waren veel mensen die geen tijd hadden. Het heidendom tierde welig. Er was een uitdrukking die sprak over Corinthisch leven, dat was een leven zonder norm en gebod. Te Corinthe waren bordelen en in de tempel van Afrodite waren zo'n duizend prostituees.

In de prediking moest uitkomen dat de zonde Godonterend is. Ook dat Christus de zonde voor Zijn Kerk heeft verzoend en van die zonde verlost. Maar niemand zit van nature te wachten op die boodschap.

Een reden voor vrees is ook dat Paulus heeft te spreken als in de tegenwoordigheid Gods, de Heilige en dat de strijd met de satan gevoerd dient te worden. Waar de Heere Zijn Kerk bouwt, bouwt de satan er een kapelletje naast. De verantwoordelijkheid van het ambt zal hem zwaar gewogen hebben. Het bloed van de hoorders zou immers van zijn handen geëist worden. Paulus en zijn hoorders zijn op reis naar de Rechterstoel. Paulus leert zichzelf almeer kennen. In hem leeft de oude mens. Gezien al deze zaken is er vrees bij Paulus. Dat is overigens geen vreemde zaak. Dit zien we ook bij Mozes, bij Jozua en bij Jeremia. Er is van buiten strijd en van binnen vrees. Van Luther is bekend dat hij met

knikkende knieën onderaan de kansel stond.

Ook in onze tijd is er reden tot vrees. De wereld rukt op in de gemeente en in de kerken. De macht van de satan wordt gevoeld. Het is met de mensen in onze tijd net als met de inwoners van Corinthe uit de dagen van Paulus. De eigengerechtigheid van vandaag komt overeen met de vijandschap van de Joden uit de dagen van Paulus. Geldt het ook niet van vele ouderen dat zij geen tijd hebben? Zien wij niet vele gedoopten de wereld beminnen? Er is veel onbekeerlijkheid en lauwerheid. Er wordt zo weinig vrucht gezien.

Als een prediker ziet op de eigen onvolkomenheden heeft hij alle reden te klagen over zichzelf. De vraag rijst: Moet ik spreken? Onze tekst zegt dat de Heere ervan afweet. We lezen niet van een gebed van Paulus in onze tekst. Toch is het zeker niet onmogelijk dat hij gebeden heeft. Vast staat dat de Heere alles tevoren weet en Hij bemoedigt met deze woorden: "Zijt niet bevreesd."

2. De Heere verzekert van Zijn nabijheid

Wat mensen in een prediker prijzen zal niet baten. Wel wat onze tekst zegt: "Want Ik ben met u." We moeten van mensen en omstandigheden afzien. De Heere, dat is Jezus Christus in heerlijkheid en in de kracht van Zijn opstanding, is met Paulus en met Zijn knechten. Christus heeft de Heilige Geest verworven Die onwederstandelijk werkt. Christus heeft alle macht in hemel en op aarde. De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen. Het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Paulus was in zijn eertijds een instrument van de satan. Nu mag hij het Evangelie verkondigen. De vernieuwende kracht des Heeren heeft hij mogen ondervinden. Hij is van een vijand een vriend gemaakt. De nabijheid des Heeren verandert de omstandigheden op zich niet, maar maakt wel dat Paulus niet alleen staat. Opmerkelijk is het feit dat er geen vervolgingen in Corinthe zijn gekomen. Er mocht een bloeiende gemeente ontstaan. Dat was een ergernis voor de synagoge en voor de satan. De Heere was met Paulus toen hij voor de rechter stond. Als de Heere voor iemand is, wie is dan tegen? Al zou er dan verdrukking komen, dan behoeft men toch niet te vrezen. Dan geeft de Heere kracht. De ervaring mag dan zijn dat Zijn kracht

in zwakheid wordt volbracht. De Hand des Heeren hanteert Paulus en anderen als instrumenten. De bevestiger sprak uit dat de nieuwe predikant dit ook nodig heeft. De Heere dient met u te zijn in de studie, op de kansel, tijdens de catechisatie, op huisbezoek en in het sterfhuis. U krijgt een bemoedigende belofte mee. Smeek afhankelijk te leven. Gemeente, bidt ervoor. De dominee kan, durft en behoeft het niet alleen te doen. Met de Heere kan alles.

3. De Heere zorgt voor de vrucht

"Want Ik heb veel volk in deze stad." Voor de tweede keer staat er: "Want Ik." De Heere staat centraal. "Veel volk", deze woorden zullen Paulus wonderlijk in de oren geklonken hebben. Paulus wilde er immers mee ophouden. Letterlijk staat er: Er is voor Mij in Corinthe veel volk. In vers 17 lezen wij van Sosthenes die tot de lasteraars behoorde, tot de vijanden. In 1 Cor. 1 wordt deze Sosthenes broeder genoemd. Een wonder van verkiezend welbehagen. In 1 Cor. 6 lezen wij van de afkomst, van het eertijds van vele christenen. Men ging naar de kroeg, was verslaafd aan de sex, behoorde tot de maffia, tot de onderwereld van Corinthe, men leefde Corinthisch. Tot Paulus wordt gezegd: Wees niet bevreesd, er zijn er velen voor Mij bij. Zij hebben niets voor op anderen, zij zijn de laatste, menselijk gesproken, die ervoor in aanmerking komen. Maar het zijn Gekregen, het bloed van Christus is voor hen gestort. Het staat in het Avondmaalsformulier: "Toen wij nog vijanden waren." Zo wordt het waar dat hoeren en tollenen zullen voorgaan. Christus heeft nog andere schapen onder de heidenen. Ze zijn gekomen uit kroegen en bordelen. De Heere heeft hen ontdekt, zij hebben schuld beleden, zijn geleid tot Christus, de kracht van Zijn bloed en de werking des Heiligen Geestes hebben zij ervaren. Paulus heeft de enige Naam gegeven tot zaligheid gepredikt. Hij heeft mogen en moeten spreken. Het Evangelie is een kracht Gods tot zaligheid gebleken. Het wordt tot Paulus gezegd: Blijf, spreek, Ik ga met u mee.

Of er veel of weinig volk onder de nieuwe predikant toegebracht zal worden is onbekend. Wel is het zo dat de Heere Zijn dienaren stuurt en dat Christus Zijn gemeente vergadert. Er zullen er zijn die de stem van de Goede Herder gaan horen. De volle raad Gods dient gepredikt te worden. De Heere zal voor de vrucht zorgen. Hij

wil nog toebrengen. Ds. Sterk heeft in Bunschoten intrede gedaan met een preek over Lydia en het gezegd: al was ik hier maar gekomen voor één.

Een predikant heeft maar een ding te doen: De stem van de Goede Herder laten horen. Het is nodig zelf als dominee die Stem te horen. De Heere zorgt voor de vrucht, Hij verbreekt vijanden. Hij wordt mensen die het te druk hebben te sterk. Wie in wereldse dingen opgaat gaat buigen voor God. Zoekers worden vindere. Dat doet niet de predikant, dat doet de Goede Herder. Het welbehagen des Heeren zal voortgaan. De arbeid in de Heere zal niet ijdel zijn. Er zullen er bekeerd worden. Ja elk der vorsten zal zich buigen en vallen voor Hem neer.

Vervolgens werd het formulier gelezen, de vragen beantwoord door candidaat Visser. De handoplegging vond plaats. Hiermee was candidaat Visser verbonden aan de gemeente van Werkendam, waar we zelf ruim 17 jaren hebben mogen arbeiden.

Ds. Visser deed intrede met 2 Corinthe 2:15-16 "Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen die zalig worden, en in degenen die verloren gaan; Dezen wel een reuk des doods ten dode, maar genen een reuk des levens ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam?"

In de inleiding zei Ds. Visser dat hij toen hij voor de eerste maal in Werkendam voorging zijn uitgangspunt had genomen in Efeze 4:8 en daarin beklemtoond had de gave van het Woord. De Heere vergadert Zijn Kerk. Het dient ten deze alleen verwacht te worden van de hemel. In 2 Cor. 2:14 wordt gesproken over "triumferen in Christus". Daartoe gebruikt de Heere Zijn Woord.

De bediening van het woord is de reuk van Christus

1. De dragers van die reuk.
2. De verspreiding van die reuk.
3. De uitwerking van die reuk.

1. De dragers van die reuk

De tweede zendbrief aan de Corinthiërs is een geladen brief. Paulus heeft anderhalf jaar te Corinthe gearbeid. Er is vrucht en strijd geweest. Er was partijvorming in Corinthe. Zelfs het apostelschap van Paulus werd betwist. Paulus schrijft en belooft te komen. In 1 Cor. 16 lezen wij van een kort bezoek van Paulus wat niet goed is verlopen. Hij is niet

goed begrepen en vertrok. Er is een korte tussenbrief, de zogenaamde tranenbrief, geweest. Na het verzenden van deze brief zond Paulus Titus om te weten hoe de reactie was. In vs. 12 treffen wij Paulus aan te Troas. Er was daar een open deur. Maar Titus werd daar niet gevonden. Vanaf Troas is Paulus overgestoken naar Macedonië. In vers 14 vinden wij een wat vreemde overgang. Waarschijnlijk heeft Paulus Titus ontmoet en vernomen dat de brief wat heeft uitgewerkt. Dat deed niet Paulus, maar Christus.

Het Woord Gods is een reuk. In de tekst staat: "Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus." Er kan gedacht zijn aan wierook dat bij een triomftocht werd verbrand of aan de geur van het offer bij de tempel. De meeste verklaarders houden het echter op een Oosterse zalf met een sterk doordringende geur.

"Wij" dragers van die reuk. Dat is een wonder, want aan de kennis van Gods wegen heeft de gevallen mens geen lust. De ware Godskennis komt van God die daartoe ondermeer de apostel gebruikt. Er staat: "Wij zijn Gode een goede reuk van Christus". Dat wil zeggen: voor, ter ere van God. Ook staat er in onze tekst: "En wie is tot deze dingen bekwaam?" Dat schrijft Paulus niet om nederig over te komen, maar om het wonder te verwoorden. Hoe is het mogelijk? Welk een verwaardiging.

In vers 17 staat dat het Woord Gods niet te koop wordt gedragen. Het is geen handeltje om er beter van te worden. Zonder bijbedoeling dient het Woord te worden uitgedragen. "Maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus." De dienaar is verantwoordelijk voor zijn taak. Naar het bevel van Christus dient aan alle creaturen gepredikt te worden. Dat kan niet in eigen kracht. De bekwaamheid is uit God (2 Cor. 3:5). Ds. Visser sprak uit dat het zijn begeerte was zo in het midden van de gemeente te zijn en riep de gemeente op tot gebed.

2. De verspreiding van die reuk

Als je het gas open laat staan, dan ruikt je het. Vs. 14 spreekt over openbaar maken. Wat verborgen is dient getoond te worden. Er mag geen bijgeur van de dienaar zijn. Genade en recht dienen gepredikt te worden. Behoud en oordeel. Liefde en toorn. Ernstig en lieflijk dient er gesproken te worden. Altijd en overal dient een dienaar zich vrij te maken. Want het bloed van de

hoorders zal van de handen geëist worden. Tegen tegenstand en dwaling in het Woord zuiver verkondigen. De Heilige Geest drijft daartoe aan. Het is een geur tegen het vlees in. Dat heeft Paulus wel ervaren te Jeruzalem. De begeerte tot spreken dient als een vuur in het binnenste te branden. Woord en daad van de dienaar dienen met elkaar in overeenstemming te zijn. Spurgeon schrijft ergens dat met een zonde duizend preken ontkracht kunnen worden. Mag u het zeggen dat het goed is de Heere te dienen? Mag er sprake zijn van een heilige levenswandel?

3. De uitwerking van die reuk

Er staat: "Wij zijn Gode een goede reuk". Een goede reuk heeft toch alleen maar een goede uitwerking? Toch staat er ook "een reuk des doods ten dode". Hoe moet dit verstaan worden? Van nature is de mens dood, actief dood. Hij voelt zich thuis in de zonde, hij heeft er geen erg in hoe erg zijn toestand is. De gevallen mens is actief in zijn doodstaat. Hij reageert op dodelijke wijze op het Woord Gods. Het is zelfs erger dan een bot verwerpen, het is een zeer vindingrijk verwerpen. De godsdienst wijst de klem van het Evangelie af. Er wordt zo gemakkelijk gezegd dat een mens zich niet kan bekeren. Ondertussen ligt men er geen ogenblik van wakker. Een ander werpt tegen dat hij nog zo jong is. Weer een ander wijst erop dat er zoveel oorlog en honger is. Men wil aan de goede reuk ontsnappen. Soms slaapt men in de kerk onder die zo bekende klanken. De zonde wint al meer terrein. Meer en meer komt men in de dood totdat de eeuwige dood werkelijkheid wordt.

Maar er staat ook "een reuk des levens ten leven." De Heilige Geest brengt die reuk door het hart heen. De Heere doodt de kracht der zonde. De oude natuur gaat sterven en de nieuwe wordt opgewekt. Die twee verdragen elkaar niet. Paulus zegt dat hij alle dagen sterft en dat Christus in hem leeft. Dan is er sprake van wenen over de zonde, over de verlorenheid. Er is een hunkeren naar het Woord, een

graag naar de kerk gaan. De vraag kan leven: Hoe kom ik ooit bij Gods volk, want ik ben onbekeerd. Het leven dat God wekt, wil gevoed worden, wil groeien. Het wil meer zoetheit van die reuk proeven. Kennen we dat? Of zijn we nog dor en dood? Is er sprake van stilstand? Hoe lang is dat al het geval? Is er wel geestelijk leven? De Wet Gods dient scherpelijk gepredikt te worden opdat de zondige aard hoe langer hoe meer gekend zou worden en om des te begeriger te zijn om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken. Gebed is dan ook nodig om hoe langer hoe meer naar het evenbeeld van Christus vernieuwd te worden, totdat men tot die voorgestelde volkomenheid na dit leven zal geraken.

Hebt u moeite met die tweeërlei uitwerking? Het Evangelie is er toch niet om te verderven? Christus is toch gekomen om te behouden?

Het ligt aan de hoorder als het Woord een reuk des doods ten dode is. Hij wil niet buigen. Anderzijds is het zo dat de Heere verwerpt en verkiest. We moeten God God laten. Hem aanbidden. De dodelijke uitwerking van het Woord is rechtvaardig. Smeek om de levendmakende werking van Gods Geest. De Heere zal de eer van Zijn werk ontvangen: Door U, door U alleen om het eeuwig welbehagen.

Toespraken werden gehouden door burgemeester Dorland namens de plaatselijke overheid, door Ds. G. den Hartogh namens de plaatselijke kerken, door Ds. A. v.d. Weerd namens de classis Dordrecht en als consulent, door Ds. A. van Heteren als oud-predikant en door ouderling D.W. Willemstein namens de kerkeraad en de gemeente van Werkendam.

We zijn verheugd dat de gemeente van Werkendam na een korte periode van vacant-zijn weer een eigen herder en leraar mag hebben. De Heere geve dat Ds. Visser met zijn gezin, met kerkeraad en gemeente een rijk gezegende tijd mogen hebben.

Ds. A. van Heteren.

Gods verborgen omgang (1)

Hoe zullen wij en onze kinderen overleven? - "Overleven?", zegt iemand misschien, "Bent u niet zo'n vijftig jaar abuïs?" Zo'n vraag was immers actueel in de tijd van de Tweede Wereldoorlog, of in die donkere febru-

arinacht in 1953 toen het zuidwesten van Nederland onder water liep en bijna 200 mensen het leven lieten. Maar nu we alweer jaren in vrede leven en er geen sprake is van nationale rampen, wat voor zin heeft het dan

te vragen: Hoe zullen wij overleven? Toch is er alle reden deze vraag te stellen; zij heeft ook heel duidelijk een geestelijke spits. Want al mag het dan waar zijn, dat we nu alweer vele jaren bewaard zijn gebleven voor oorlogen en al leven we in veel opzichten welvarend, toch zijn de gevaren levensgroot. Met betrekking tot de meest wezenlijke vragen van geloof en leven is er een complete kaalslag gaande en de verwarring op kerkelijk en geestelijk gebied rolt als een zee op ons en onze kinderen aan. Zou de vraag dan niet dringen: "Hoe zullen wij overleven in dit tijdsgewricht?" Zal het genoeg zijn als we kerkelijk trouw meelevend, of als we "voor de waarheid" zijn? Hoe goed deze dingen op zichzelf ook zijn, we zullen er niet mee staande blijven in de stormvloed der tijden. Dat zullen we alleen wanneer we iets kennen van de verborgen omgang met God.

De betekenis van een woord

Deze uitdrukking is ontleend aan de woorden uit de psalm die de meeste van ons van jongs af kennen:

*Gods verborgen omgang vinden
Zielen, waar Zijn vrees in woont.*

*'t Heilgeheim wordt aan Zijn vrinden,
Naar Zijn vreêverbond, getoond.*

Gods verborgen omgang, prachtige, diepe woorden! Maar wat betekenen ze eigenlijk? Als we daarnaar gaan speuren, blijkt het niet eens zo gemakkelijk om op die vraag een kort antwoord te geven. Want als we teruggaan naar de onberijmde tekst blijkt deze uitdrukking toch net weer iets anders te luiden dan in de berijming. Daar lezen we namelijk: "De verborgenheid des HEEREN is voor degenen die hem vrezen en Zijn verbond om hun die bekend te maken" (Ps. 25:14). Nu betekent het woord dat hier met "verborgenheid" vertaald wordt letterlijk zo iets als: de "verborgen raad" die God bijvoorbeeld aan Zijn profeten onthult. Daarom wordt de uitdrukking in de meeste oudere vertalingen ook weergegeven met: "de verborgenheid", of "het geheimenis van de Heere". De bedoeling is dan dat de Heere Zijn verborgen raadsbesluiten, het verborgen geheimenis van de verlossing bekend maakt aan degenen die Hem vrezen. En dat is zeker in de eerste plaats de strekking van deze woorden.

Maar de uitdrukking kan ook "vertrouwelijke beraadslaging", of "vertrouwelijk overleg" betekenen. In dat geval duiden de woorden aan dat God

degenen die Hem vrezen als het ware in vertrouwen neemt en op een persoonlijke, intieme wijze met hen omgaat. God richt Zijn woorden tot hen, maar zij mogen ook met hun vragen, hun verlangens, hun aanbidding tot Hem komen. Zo krijgt de uitdrukking dus iets tweezijdigs: het gaat om de intieme, of liever: de verborgen omgang van de HEERE met degenen die Hem vrezen, maar ook over de verborgen omgang van de ware gelovigen met hun Verbondsgod bij Wie ze met alles terecht kunnen.

Tegen deze achtergrond willen we enkele dingen zeggen over "de verborgen omgang met God". Het zal duidelijk zijn dat we daarmee een breed en diep thema aanroeren, dat het waard is om veel uitvoeriger behandeld te worden, dan in enkele artikelen mogelijk is. U zult begrijpen dat ik me daarom beperken zal tot wat hoofdlijnen. Het zijn vooral drie aspecten die ik wil belichten: De verborgen omgang met God betekent: (1) een luisterend leven, (2) een biddend leven en (3) een leven in gemeenschap met de Heere. In dit artikel beperken we ons vooral tot het eerste punt.

Een luisterend leven

We keren nog even terug naar de omberijmde tekst van psalm 25: "De verborgenheid des HEEREN is voor degenen die hem vrezen en Zijn verbond om hun die bekend te maken". Als we deze woorden op ons laten inwerken, dan wordt duidelijk dat het hier gaat over de verborgenheid, of de verborgen raad die de Heere *bekend maakt* aan degenen die Hem vrezen. Laten we daarbij toch vooral niet vergeten dat het een wonder is, dat de Heere Zich openbaart en Zijn raadsbesluiten bekend maakt aan zondige mensenkinderen. De hoge God had zich kunnen hullen in een afgrond van eeuwig zwijgen.... Wanneer Hij dat gedaan had, zou er geen sprake zijn van onrechtvaardigheid. Want we hebben het door onze zonden verdiend dat de Heere Zich zonder een woord te spreken van ons af zou keren. Niettemin heeft het Hem behaagd om ons Zijn Woord te geven in de taal die wij verstaan en ons zo Zijn wil tot verlossing van zondaren, Zijn evangelie bekend te maken.

Het is niet minder een wonder dat de Heere ons Zijn Woord nog steeds laat behouden! Door de afval van de Heere en van Zijn Woord, door onze onbekeerlijkheid en eigenzinnigheid hebben wij het er in deze lage landen bij

de zee niet naar gemaakt, dat God nog tot ons blijft spreken en dat Hij de kandelaar van Zijn Woord niet wegneemt. Misschien denken we daarover wel eens al te gemakkelijk. Ik herinner me een verhaal uit de geschiedenis van het Engelse puritanisme aan het begin van de zeventiende eeuw. Het gaat over een onder ons vrij onbekende prediker, een zekere John Rogers, die stond in het plaatsje Dedham. Hij was een bijzonder mens met een heel eigen stijl: ruig en recht op de man af. Tijdens een bepaalde dienst nam hij in het vuur van de rede de Bijbel van de lessenaar af waarachter hij stond en liep daarmee over het podium in de richting van de uitgang. Ondertussen riep hij met zijn machtig stemgeluid: "Alzo zegt de Heere tegen het volk van Engeland, tegen jullie en jullie kinderen: Ik heb mijn Woord gegeven; Ik heb geroepen en geklopt aan de deur van jullie hart, maar jullie hebben niet gehoord; en omdat jullie Mijn kostbare Woord zó lang versmaad en veracht hebben, neem ik het weg uit jullie midden". toen stond hij stil. Zijn stem veranderende; hij bootste de mannen, vrouwen en kinderen uit de gemeente na en zei op smekende toon: "Heere, doe dat niet! Wij hebben gezondigd en we verdienen het dat u ons bezoekt met uw roede! Neem ons af, wat U maar wilt; maar neem ons Uw gezegende Woord niet af!" Opnieuw hief Rogers de Bijbel op en leek zijn weg naar de uitgang te vervolgen. "Neen", zei hij, "De Heere zal Zijn Woord niet meer onder dit hardnekkig geslacht laten; Hij neemt de kandelaar weg". En opnieuw stopte hij en vertolkte nog dringender de smeekbeden van het volk om het Woord onder hen te laten... Toen liep hij met de Bijbel terug naar de lessenaar, legde die erop en zei met een zachte stem die echter steeds aarzelde: "Alzo zegt de Heere, Ik zal Mijn Woord nóg onder uw laten; maar indien ge naar Mijn stem niet zult luisteren en dóórgaat in uw onbekeerlijkheid dan zal de kandelaar van Engeland wijken!" Misschien vindt u het een wat wonderlijk verhaal, maar de boodschap is in elk geval heel treffend. De Heere laat Zijn Woord niet "zomaar" onder ons. Het wil *gehoord* worden! En wanneer het Woord niet meer gehoord wordt in de weg van de bekering en het geloof, trekt de Heere Zich terug en neemt de kandelaar weg (vgl. Openb. 2:5). We kunnen het ook zeggen in de bewoordingen van de tekst: Wanneer niet meer naar het Woord geluisterd wordt

in de vreze des Heeren dan houdt Hij op Zijn verborgenheid bekend te maken.

Verschillende reacties

Iemand vraagt misschien: "Wat betekent dat: Luisteren naar het Woord in de vreze des Heeren"? Dat betekent allereerst dat ons hart door het werk van Gods Geest geopend moet worden, zodat het Woord doordringt tot in ons binnenste en beslag gaat leggen op ons leven (vgl. Hand. 16:14). Wanneer dat wonder gebeurt gaan we het Woord van God geloven! Dat komt op verschillende manieren uit in ons persoonlijk leven. Prachtig wordt dat onder woorden gebracht in het artikel van de belijdenis van Westminster over het geloof:

"Door dit geloof gelooft een christen dat alles wat in het woord geopenbaard is waar is en dat vanwege het gezag van God Zelf die daarin spreekt. Hij reageert ook verschillend op wat elk afzonderlijk gedeelte van het Woord bevat: hij gehoorzaamt aan de geboden, hij beeft voor de bedreigingen en omhelst de beloften van God voor dit en voor het toekomstige leven" (Art. 14-2).

Hier wordt duidelijk wat écht luisteren naar het Woord van de Heere eigenlijk wil zeggen. Het betekent onder meer dat we iets weten van het beven voor de bedreigingen die in de Schrift geuit worden tegen de zonde en de goddeloosheid. De belijdenis van Westminster wijst in dit verband op de woorden uit Jesaja 66:2, waar de Heere zegt: "Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van Geest, en die voor mijn Woord beeft". Daarmee wordt heel persoonlijk de vraag aan ons gericht: Beven wij wel eens voor de boodschap van de Schrift, omdat we beseffen dat de hoge en heilige God daarin het Woord richt tot ons nietige, schuldige mensen? Denken we wel eens "met heilig beven" aan de geboden die God op Horeb gaf, wanneer iedere zondag weer opnieuw de vertrouwde woorden van de wet gelezen worden? Misschien kennen we dit luisteren in onze dagen wel al te weinig! Een ander aspect is dat het oprechte geloof gericht wordt op de beloften van God. De confessie van Westminster spreekt eigenlijk nog krachtiger, wanneer ze zegt dat het "de beloften van God voor dit en voor het toekomstige leven omhelst". Daarbij denkt ze kennelijk aan de bekende woorden over de aartsvaders: "Deze

allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien en geloofd en omhelsd" (Hebr. 11:13). We weten dat dat in het leven van de aartsvaders niet zonder worsteling en strijd ging. Maar God gaf in hun duisternis het licht van Zijn belofte. Daarvan ging kracht uit, aantrekkingskracht! Zo werd hun weerbarstige hart door die belofte overreed en ingewonnen en ze hebben haar met vreugde begroet en van harte omhelsd. Misschien hebt u zo ook wel eens mogen luisteren, uw hart vol mogen luisteren, omdat de Heere Zelf de belofte aan uw hart drukte en aan u Zijn verborgenheid bekend maakte....! Het derde element wat in de belijdenis genoemd wordt is het "gehoorzamen aan de geboden". Vele woorden in de Schrift beklemtonen dat. Ieder die iets van de genade van de Heere kent zal ook zó willen leven. Maar wie kan de geboden van God houden? Niemand toch! Dat is helaas maar al te waar. Maar toch zal ieder die met een geopend hart naar de geboden van de Heere luistert, gaan verlangen om Zijn wil te doen en in het pad van Zijn

geboden te lopen. Bovendien... degene die de Heere vrezen zullen met hun ongehoorzaamheid en neiging tot afdwalen toch voortdurend de toevlucht nemen tot Hem die de geboden volkomen vervuld heeft en gehoorzaam was tot de dood?

Nogmaals: John Rogers

De vraag blijft over: kennen we deze verborgen omgang van het luisterende leven? Horen we met een geopend hart? Ik denk nog eenmaal aan de geschiedenis van de preek van John Rogers. Toen de preek afgelopen was kwam een nog jonge man uit de kerk en liep naar zijn paard om naar huis te rijden. Maar bij zijn paard gekomen viel hij het dier om de hals en hilde...; en door zijn tranen heen smeekte hij God om genade. Die jonge man was de later zo bekend geworden prediker Thomas Goodwin. En in een terugblik over zijn leven zei hij, dat God hem onder die preek had stil gezet. Vanaf dat moment was hij gaan zoeken naar de verborgen omgang met God.

(wordt vervolgd)

Middelharnis, A. Baars

Het geklank van de sjofar (1)

Eén van meest bekende en geliefde psalmen is Psalm 89:7 "Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort!" Beseffen we ook welke klanken dan worden bedoeld? En wat is de betekenis daarvan? Het kan zo gedachtenloos worden meegezongen. Om echt te horen naar die klanken, is het nodig dat we die klanken kennen en onderscheiden.

Het geklank wijst op het geluid van de twee zilveren trompetten. In Numeri 10 lezen we dat Mozes die trompetten op Gods bevel moest maken.

Die trompetten werden gebruikt in het leger van Israël. Om het volk bijeen te roepen; bij het vieren van de feesten; of om op te wekken tot de strijd. Bij het blazen van die trompetten kwam de gedachte van het volk voor het Aangezicht des HEEREN. De HEERE zal Zijn volk dan gedenken in Zijn gunst, en verlossing en bijstand geven. Die trompetklanken kenden andere volken rondom Israël niet. Zij wisten niet hoe ze daarop moesten reageren. Maar voor Israël was het anders. Dit volk was wél gelukzalig, want het geklank van hun Koning en hun God was bij hen.

Onder Israël werd ook nog het geklank

gehoord van een ander muziekinstrument, nl. de sjofar. De sjofar is één van de oudste muziekinstrumenten van de mensheid. Voor de vervaardiging wordt de hoorn van een (rein) dier gebruikt. Bij voorkeur is dat de hoorn van een ram. De hoorn wordt uitgehold, de spits er af gesneden en de zo ontstane opening wordt als mondstuk gebruikt. Bij het "geklank" moeten we dus ook denken aan het geluid van de ramshoorn. Een primitief muziekinstrument, maar het geluid kan je door merg en been heengaan.

Door het blazen op de sjofar, klinken gebroken, schetterende en klagende tonen. Eerst klinkt een langgerekte toon. Die ongebroken klank wijst op de heelheid, zoals het was in de tijd van de schepping, vóór de zondeval. In de hof, door God geplant, was het leven heel en gaaf, één en ongebroken. De mens genoot een ongestoorde gemeenschap met God.

Als deze toon klinkt, is dat een oproep: herinner u, hoe het was! God heeft alles zeer goed gemaakt. Deze toon wil het verlangen wekken naar een leven in heelheid en harmonie, naar een paradijsleven.

Daarna klonk een in-drieën-gebroken

toon. Dat is de wereld van na de zon-
deval, in verleden, heden en toekomst.
Dat is van toepassing op ieder in deze
wereld. Elk mens heeft een verleden.
Daarachter kan hij niet meer terug. Het
is voorbij. Men leeft nu in het heden.
Dat is slechts kort en daarom kostbaar.
Al het heden wordt verleden. En de
toekomst? Die is voor ons verborgen.
Wij weten niet wat de dag van morgen
brengen zal. De harmonie tussen giste-
ren, vandaag en morgen is verbroken.
Dat bewijst de dagelijkse praktijk van
het leven, zoals de volgende toon van
de sjofar aangeeft. Dat is een toon die
in vele stukjes is gebroken. Het zijn de
stukjes van ons dagelijks leven. Alles
wordt opgebroken in stukjes en vak-
jes. Een stukje geluk, een stukje verd-
riet. De wisselvalligheden van het
leven zijn vele. Voorspoed en tegen-
spoed - hoe kan het zich vermenigvul-
digen in het leven! Wie kan het alle-
maal overzien? Waar loopt het op uit?

Het antwoord daarop wordt gegeven
door de laatste, langgerekte toon. De
eeuwige God staat boven alles. Hij is
de Koning van Zijn volk. Hij kan het
verbroken leven weer tot één geheel
maken. In God is een Vaderlijk ontfer-
men. Daar is een terugkeer mogelijk
voor verloren zonen en dochters.
Het geklank van de sjofar spreekt dus
van Gods werk in schepping en her-
schepping. Hoe het was, en is, en wor-
den zal. Zo heeft de sjofar een plaats
en functie in het geheel van Israëls
ceremoniën en feesten. Hij werd
gebruikt met het oog op Gods grote
daden van verlossing en genade. Een
geklank van de Koning voor Zijn volk.
Als het geluid van de sjofar klinkt, is
het een dag van Sions grote Koning,
een dag van Zijn glorie. Hij koopt Zijn
volk vrij, en redt hen. Hij bewaart en
heiligt hen. De HEERE is gisteren en
heden Dezelfde. Tot in eeuwigheid
beveiligt en verheerlijkt Hij Zijn volk.
De sjofar-klank spreekt van het grote
werk van Christus. Zijn lichaam werd
verbroken. Hij moest die gewelddadi-
ge dood sterven om de zonden van
Zijn volk te verzoenen. In Zijn verzo-
nend lijden en sterven is Hij de oor-
zaak van eeuwige vreugde geworden
voor de Zijnen. Zijn offer in Zijn dood
en bloedstorting is de volmaakte
gerechtigheid op grond waarvan God
zondaren zalig maakt.

Dit geklank van deze Koning en
Verlosser is ook onder ons. In de klan-
ken van het Woord dat wordt verkond-
igd, horen we de tonen van de sjofar.
Hoe reageren wij? Of horen we het
aan, zonder te verstaan en op te mer-

ken? Wel onder het geklank, maar niet
gelukzalig. Die klanken doen ons
niets. We blijven op onze plaats; we
blijven zoals we zijn: onbekeerd. We
keren ons niet tot God en zijn voor de
Koning niet beschikbaar. Ook al heb-
ben de oude, vertrouwde klanken van
de prediking van zonde en genade
onze instemming. Als het ons echter
niet tot verandering brengt, dan weten
we het misschien goed, maar we kén-
nen het geklank van de sjofar niet!

Wie het geklank kent, gaat die ver-
schillende tonen verstaan: ik ben goed
uit Gods Hand voortgebracht. Naar
Zijn beeld en gelijkenis. In mijn moed-
willig overtreden heb ik gezondigd
tegen een goeddoend God! Het is mijn
eigen schuld dat het leven vol gebro-
kenheid is. Ik heb een verleden dat
tegen mij getuigt. Het heden moet mij
aanklagen; en wat heb ik voor ver-
wachting van de toekomst?

Is er uit deze gebroken wereld een weg
terug? Het worden steeds meer stuk-
jes. Het beste van onze levensjaren is
moeite en verdriet. Hoe kan ik de wel-
verdiende straf ontgaan? Hoe wordt
aan Gods gerechtigheid voldaan? Op
het geklank vinden er worstelingen
Jacobs plaats aan de troon der genade.
Om met God verzoend te worden. Om
als een verloren zoon en dochter in de
Vaderarmen Gods te mogen vallen. Bij
Hem is immers barmhartigheid. Hij
wil in Christus het verbroken zon-
daarsleven weer helen. Juist op Grote
Verzoendag werd op de sjofar gebla-
zen; het lieflijk geklank van de verge-
vende genade, overvloeiende voor de
grootste der zondaren, zodat onder dat
geklank beleefd wordt:

*"God is 't verbroken hart,
't verbrijzeld en bedrukt gemoed,
te allen tijd nabij en goed."*

Schiedam, Ds. J.P. Boiten

Dankdag voor gewas en arbeid

Nu u dit leest is de jaarlijkse dankdag
voor gewas en arbeid in de meeste
gemeenten weer gehouden of zal zij
binnen afzienbare tijd weer gehouden
worden. De Heere is het waard dat we
daar een dag voor afzonderen. Het is
dacht ik geen teken van bloeiend gees-
telijk leven als twee diensten door één
dienst worden vervangen of dat men
zelfs meent dankdag wel in één van de
diensten op zondag te kunnen houden.
Prof. Wisse schrijft hierover op blz. 39
in "De rechte Godsvrucht" het volgen-
de:

"Op vele plaatsen, meen ik, komt men
niet slechts samen in het avonduur tot
een enkele dienst, maar zondert men
een ganse dag af tot dit bijzondere
doel. Laat dit laatste praktijk blijven.
Laat men waar het nog niet is, of vroe-
ger zo was, dit weer invoeren. Zegt
niet te spoedig: het geeft toch niets, er
komen geen mensen 's morgens. Dit
kon weleens anders uitvallen, voorna-
melijk als er wat op gewerkt en toe
aangedrongen wordt."

Wanneer wij de ontwikkelingen in
eigen land in ogenschouw nemen is er
alle reden den Heere ootmoedig te
danken. Want welke ontwikkeling is
gaande? Dat is toch een ontwikkeling
al verder van de Heere en Zijn Woord
af. Het zou niet onrechtvaardig
geweest zijn indien het in de achterlig-
gende periode heel anders geweest zou
zijn. Wat onderscheidt ons van landen
waar oorlog wordt gevoerd, waar de
wapens spreken, waar velen gedood

zijn? Waar hebben we het aan ver-
diend dat hier geen honger en gebrek
is, dat hier overvloed is?

Alles ligt verbeurd en verzondigd.
Prof. Wisse schreef over het nodige en
nuttige van de dankdag het volgende
(eveneens op blz. 39 van "De rechte
Godsvrucht"): "Om onze onwaardig-
heid en algehele verbeurdheid daarbij
ernstig te belijden, in boete en rouw
ons af te zonderen, gelovig in te roe-
pen het bloed der verzoening over de
zonden van land en volk, van kerk en
staat, van gezin en persoon." Een
goede zaak ook in ons blad aandacht te
geven aan de jaarlijkse dankdag voor
gewas en arbeid. We willen daarbij
ons uitgangspunt nemen in Gods hei-
lig Woord. Nu we dit neerschrijven
komt in onze gedachten welk een
reden tot ootmoedige erkentelijkheid
het is dat het Woord Gods in ons
vaderland is gekomen en dat het
Woord tot nu toe gebleven is. De
Heere heeft hiervoor gezorgd en heeft
Zijn Woord doen blijven. Hij heeft de
Reformatie ook doen komen in ons
vaderland. Dat werk heeft de satan niet
kunnen tegenhouden. De vervolgin-
gen hebben gewoed en de brandstapels
hebben gebrand, maar het Woord
Gods is gebleven, de ware verkondig-
ing van het Woord heeft vrucht afge-
worpen. De boze listen en raadslagen
van de vorst der duisternis zijn verij-
deld geworden. Ook dat is reden tot
ootmoedige erkentelijkheid. Hebben
we daar nog wel oog voor? Wie iets

van ware dankbaarheid mag beleven zal meevoelen en meeloven met de dichter die het uitzong:

"Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons" (Psalm 68:20a).

Er is reden den Heere te loven als er voorspoed mocht zijn in de achterliggende tijd. Reden den Heere te danken voor het feit dat er eten en drinken mocht zijn, dat het werk verricht mocht worden in de maatschappij en in de kerk. Hebt u daar iets of meer van mogen beleven? Er mocht dagelijks uit de Bijbel gelezen worden. Wekelijks mocht het Woord worden verkondigd. Is het door eigen schuld nog een reuk des doods ten dode of mag het door genade een reuk des levens ten leven zijn? De bearbeiding van harten door Woord en Geest mocht voortgaan. Voor het eerst en ook opnieuw heeft de Heere onderwijs gegeven. Ontdekkend onderwijs, bemoedigend en vertroostend onderwijs. Wat heeft de Heere in de achterliggende periode met eerbied gesproken veel moeite gedaan om arme verloren zondaren te behouden. Het heeft ernstig, aanhoudend en welmenend geklonken dat de Heere geen lust heeft in de dood van de goddeloze en zondaar, maar daarin dat hij zich bekere van zijn weg en leve. Wat een roepstemmen zijn er uitgegaan. Wat hebben we ermee gedaan?

Ook in tegenspoed is er toch reden de Heere te erkennen voor datgene wat Hij gaf en liet. Wie alleen is komen te staan, of al langere tijd alleen staat, ontvangt toch nog veel uit de Hand des Heeren. Wij zijn zo geneigd om eenzijdig op het gemis, dat heel erg kan zijn, te staren. Maar er staat aan de andere kant toch veel tegenover. Er zijn familieleden, kinderen of bekenden die naar u omzien. Maar dat is nog niet eens het voornaamste. Het allergrootste zou zijn als u hebt mogen ondervinden dat de Heere van u afweet. Wat is het een wonder Zijn nabijheid te mogen ervaren. Een wonder van Zijn goedheid kracht te mogen ontvangen naar kruis. Wat is het groot door genade te mogen buigen onder God in een moeilijke, diepe en smartelijke weg. Een wonder het te mogen belijden, staande achter een moeilijke periode: De Heere heeft gedragen en ondersteund, Hij was aan mijn zij en Hij ondersteund mij.

De Heere overlaadt dag bij dag met Zijne gunstbewijzen. Wie alles gewoon en vanzelfsprekend vindt, onderschrijft dit niet met zijn hart.

Waar ontdekking en verootmoediging

mag zijn, wordt het verstaan: dag bij dag overlaadt Hij ons. Daar is in de mens geen reden toe. In zichzelf is hij enkel onreinheid en zelfbedoeling. Dagelijks overtreedt ieder mens de geboden des Heeren. Hoe dieper daaronder gebogen mag worden, hoe groter wonder dat de Heere in de achterliggende tijd heeft willen gedenken.

De Heere overlaadt Zijn kinderen met gunstbewijzen en zegeningen. Dit kan alleen omdat de zonden der Zijnen op Christus geladen zijn. Hij heeft plaatsvervangend de toorn Gods willen dragen om de zegen voor Zijn Kerk te verwerven.

De Heere schenkt gaven aan wederhorigen. Zij worden ontdekt aan hun wederhorigheid en leren smeken om genade en ontferming. Op het gebed schenkt de Heere wat zij nodig hebben.

Hoe erg is het wel over die wederhorigheid te horen preken en spreken, maar het niet te beleven. U bent nog in het heden der genade. Moge de Heere de middelen rijk zegenen opdat u als een wederhorige, als een veroordeelenswaardige uw Rechter om genade zou leren smeken en oog zou mogen

krijgen voor Christus Die als een wederhorige gerekend wilde worden opdat wederhorigen gehoorzaamheid verworven en geschonken zou worden. Opdat vijanden zouden gaan buigen voor God. Hem zouden gaan danken voor Zijn eenzijdige soevereine ontferming.

De Heere overlaadt klein en groot in de genade. Wat is Hij al goed voor hen in dit leven. Maar er wacht meer. Het is hier nog maar een voorsmaak. Als gouden de portalen zijn, hoe zullen dan de zalen zijn. Onze woorden schieten tekort om naar waarde te omschrijven wat de zaligheid is. Dan zullen Gods kinderen nooit meer hoeven te zondigen. De Heere geeft naar Zijn welbehagen de volkomen zaligheid op grond van het volbrachte Borgwerk van Christus. Hij is de enige en de volkomen Zaligmaker. Hij verlost van het grootste kwaad en brengt tot het hoogste goed. De Heere zal daar Zelf de eer van ontvangen. Van die zaligheid geldt: Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen. Dan eeuwig dankdag.

Ds. A. van Heteren.

Stichting Shaare Zedek

Hierbij ontvangt u opnieuw onze jaarlijkse brief om het werk van de Stichting Shaare Zedek onder uw aandacht te brengen. Wellicht is dat overbodig, omdat u onze stichting en onze arbeid wel kent en - naar wij hopen - een goed hart toedraagt. Toch willen wij ook op deze wijze het contact met de gemeenten, die ons werk steunen, onderhouden.

Met dankbaarheid mogen wij u mededelen, dat ons werk door Gods zegen voortgang heeft gevonden. Daarin gaat het immers niet om onze arbeid op zichzelf, maar om de hulp, die wij aan Israël mogen geven. Hulp, die niet alleen gericht is op het lichamelijk of sociaal welzijn, maar die het totale heil van Israël op het oog heeft. Daarin weten wij ons geroepen. Zolang de Heere nog niet met Zijn volk klaar is, zijn wij het als christenen ook niet. En zolang God Zijn liefde voor de beminde om der vaderen wil niet doet ophouden, kunnen wij onze handen niet van dit volk aftrekken.

Hoe de politieke situatie zich verder zal ontwikkelen, is ons onbekend. Telkens opnieuw staan wij voor ver-

rassingen, maar dat deze situatie zich zal toespitsen op Jeruzalem, is zonder meer duidelijk. Daarover laat Gods Woord ons trouwens niet in het ongewisse. De heilige stad blijft niet alleen het aangelegen punt in de controverse van Joden en Arabieren, maar zal ook in het centrum van de wereldpolitiek komen te staan. Intussen laat de profetie ons evenmin in het onzekere over de uitkomst. God Zelf zal het voor Zijn volk opnemen en Zijn hand ten goede naar Jeruzalem uitstrekken en het zegenen met vrede. En dat zal alles te maken hebben met het werk van de Geest der genade en der gebeden, die God tot rouwklacht over Jeruzalem zal uitstorten.

Zo zal de dag aanbreken, waarop Israël zich tot Jezus wenden zal. "Geloof het en laat de bekering der Joden - zegt Boston - een onderwerp in onze gebeden zijn". Wat zal immers die bekering der Joden de glorie van Christus verhogen!

Wie het geheimenis van Israël heeft ontdekt en in heimwee uitziert naar die dag, waarop Gods genade overmachtig geopenbaard zal worden, zal ook

zijn roeping ten aanzien van het volk van God blijvend verstaan. Mogen wij vanuit dit oogpunt ons werk ook voor het komende jaar dringend bij u aanbevelen? De nood in de wereld is ontstellend groot en op velerlei wijze horen wij de roep om hulp. Wij zullen ook oren en ogen niet mogen en kunnen sluiten voor de nood van andere volken, die veelal onvoorstelbaar is. Dat mag echter geen belemmering zijn om Israël te gedenken. Zal wat Christus gesproken heeft over de bijstand en de zorg aan "één van Zijn minste broeders" niet óók voor Israël gelden?

Zoals u wellicht weet, is dit jaar in mei de tiende verdieping van het ziekenhuis in Jeruzalem in gebruik genomen en werd het hart-centrum geopend.. Eindelijk kon daarmee een lang gekoesterde wens in vervulling gaan, waardoor nu ook meer mensen geholpen en levens gered kunnen worden. Door de toename van immigranten werd de ingebruikname ook steeds urgenter. Wij zijn dankbaar, dat wij aan de realisering van dit plan hebben mogen bijdragen door de nieuwe Intensive-Care kamer voor onze rekening te nemen. Dit alles spreekt te meer aan, als wij weten, dat hart- en vaatziekten in Israël boven aan de lijst van doodsoorzaken staat.

Het is u wellicht ook het komende jaar mogelijk ons werk te steunen. Allereerst in uw - ook ambtelijk - gebed en in de prediking, maar daarnaast ook in uw financiële hulp.

Graag attenderen wij u ook nu op de mogelijkheid om voor de verzorging van bejaardenmiddagen, gemeentevenonden, project-weken, e.d. een beroep op ons te doen. U kunt daarvoor contact opnemen met onze propagandiste mevr. drs. S.E. Kramer, Heemstedse Dreef 122, 2102 KP Heemstede, telefoon 023-29 32 15.

Met vriendelijke groet en hoogachting, namens het bestuur,

Ds. E.F. Vergunst.

Het bestuur van onze stichting is als volgt samengesteld:

Drs. E.F. Vergunst, Ridderkerk, voorzitter - mw. G.A. Wilbrink, Angerenstein 8, 7339 BL Ugchelen, secretaresse, telefoon 055-33 47 48 - Ing. J. Zeeman, Urk, penningmeester - H. van den Herik, Ede - K. Bokma, Apeldoorn - mevr. drs. C.M. Teeuw-Saly, Ridderkerk - Ds. J.R. Volk, Lekkerkerk.

Propagandiste is mw. drs. S.W. Kramer, Heemstedse Dreef 122, 2102 KP Heemstede, telefoon 023-29 32 15.

Gironummer: 4 29 54 26 t.n.v. Stichting Shaare Zedek, Urk.

Banknummer: 43 64 27 060 Amro Urk.

Oproep

Deputaten voor de Buitenlandse Zending van de Christelijke Gereformeerde Kerken wensen te voorzien in de behoefte van een

docent/docente

binnen de Evangelische Theologische Faculteit te Bangui.

(Faculté de Théologie Evangelique de Bangui, FATEB)

Deze faculteit is de enige evangelische theologische faculteit die het geheel van Franssprekend Afrika bereikt. Zij heeft een uitstraling naar de omliggende landen en hun universiteiten, theologische opleidingen en vormingsinstituten.

Deze actieradius spreekt deputaten bijzonder aan.

De faculteit zoekt een theoloog/theologe die

- * zijn/haar doctoraal examen heeft gedaan
- * bezig is met zijn/haar proefschrift, of dit reeds heeft voltooid
- * bekwaam is om te doceren in de vakken kerkgeschiedenis, apologetiek, dogmatiek, ethiek of exegese Oude Testament
- * de Franse taal voldoende beheerst om in die taal college te geven.

Deputaten geven de voorkeur aan een belijdend lid van de Chr. Geref. Kerken en denken aan een uitzendtermijn van minimaal drie jaar, met de mogelijkheid van verlenging.

Een uitgebreid informatiepakket is beschikbaar bij het zendingsscretariaat te Veenendaal, tel. 08385-29176.

Mondelinge informatie wordt gaarne verstrekt door de voorzitter van deputaten, drs. W. van Heest, Grote Ratelaar 97, 7422 NJ Deventer, tel. 05700-55152.

Aan dit adres kunnen belangstellenden hun sollicitatie richten vóór 15 december 1994.

Tot de sollicitatieprocedure behoren een psychologisch en een medisch onderzoek.

De Driestar

In september was het vijftig jaar geleden dat in Krabbendijke een start gemaakt werd met "De Driestar", als kweekschool. In de maand november wordt het vijftig jarig bestaan herdacht.

"De Driestar" omvat inmiddels een brede scholengemeenschap, het "Driestar College" met ca. 3.000 leerlingen met pabo en lerarenopleiding voortgezet onderwijs, waar totaal ruim 1.200 studenten ingeschreven staan.

De jubileumweek begint met een bezinnende bijeenkomst in de St. Jan te Gouda op D.V. vrijdagavond 11 november.

Spreekers zijn:

Ds. L.W. v.d. Meij, bestuurslid

Drs. W.J. Deetman, voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Ter gelegenheid van het jubileum worden door de scholen een tweetal CD's uitgebracht. Deze worden gepresenteerd tijdens een koorzangavond op

r e ü n i e

Hogeschool "De Driestar"

Bleulandweg 492
2803 HS Gouda
01820-74700

Driestar Collega

Ronsseweg 557
2803 ZL Gouda
1820-26233

1 9 4 4 - 1 9 9 4

Ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan van de scholen van "De Driestar" wordt er op D.V. zaterdag 19 november a.s. een reünie gehouden voor alle oud-studenten, oud-leerlingen en oud-collega's van beide scholen.

Programma:

10.30-11.30 uur Openingsbijeenkomst in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Ronsseweg 1-3 te Gouda
Spreker: Ds. M. Golverdingen

11.30-15.30 uur Voortzetting van de reünie in de diverse gebouwen van "De Driestar", met een expositie, sprekershoeken en veel informeel samenzijn. Tussen 13.00-14.00 uur is er gelegenheid elkaar als jaargroep te ontmoeten. Plaatsaanduidingen zijn in de gebouwen beschikbaar.

woensdag 16 november, eveneens in de St. Jan. Gedurende de gehele week is er in de St. Jan een tentoonstelling van het werk van de oud-tekendocent J. v.d. Berge en zijn leerlingen. Onderdeel van het jubileum van de hogeschool is tevens een open onderwijs-symposium over Christelijk onderwijs na 2000.

Ter gelegenheid van het jubileum worden door de scholen financiële acties gehouden voor ondersteuning van Christelijk onderwijs in Oeganda en in de Oekraïne.

Het jubileum wordt afgesloten met een grote reünie voor alle oud-studenten, oud-leerlingen en oud-collega's op zaterdag 19 november. De reünie begint om 10.30 uur met een bezinnende bijeenkomst in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Ronsseweg 1-3 in Gouda waarin zal spreken Ds. M. Golverdingen, voorzitter van het VGS.

De reünie vindt tot 15.30 uur plaats in de gebouwen de "De Driestar".

KRAAMZORG

GEZINSZORG BKG

In de afgelopen periode mochten we hulp bieden aan het 10.000ste gezin.

Het is verblijdend dat in de jaren die achter ons liggen het werk van de stichting voortgang mocht hebben in onze kringen.

Wij willen u danken voor het in ons gestelde vertrouwen en hopen u ook in de toekomst van dienst te mogen blijven.

Voor uw hulpaanvraag en/of inlichtingen kunt u bellen:

08385-27799

Voor kraamhulp graag tijdig bellen!
Bestuur en personeel BKG.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindeweij b.v., architect BNA

Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

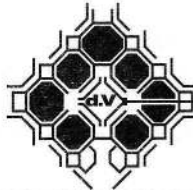
* Utiliteitsprojecten

- kantoren
- scholen
- kerken
- bedrijvenparken
- sociale werkplaatsen
- multi-funktionele gebouwen

* Woningbouw zoals:

- gesubsidieerde
(premie A - woningwet)
- bungalows - 2 onder 1 kap
- renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

**buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindeweij b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262**

**oosthavendijk 46
postbus 82**

**3241 lk middelharnis
3240 ab middelharnis**

**tel. 01870-85800
fax 01870-86910**

GBS

**VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING**

Steun het werk van de GBS

"OM HET ZUIVERE WOORD"

Dat is de titel van de folder, die momenteel op grote schaal wordt verspreid om nieuwe donateurs voor het werk van de GBS te werven. Al voor f 5,00 per jaar kan men het werk van de GBS steunen.

De doelstelling van de GBS? Het verspreiden van betrouwbare Bijbels over de gehele wereld. In ons land zorgt de GBS voor het leveren van betaalbare Bijbels in de vertrouwde Statenvertaling.

U heeft de folder nog niet ontvangen? Of heeft u zich nog niet opgegeven als donateur? Schrijf dan even een briefje - zonder postzegel - naar onderstaand adres of stuur onderstaande bon (volledig ingevuld) op.

BON (aankruisen wat u wenst)

- ☐ Graag ontvang ik alsnog de folder "Om het zuivere Woord".
☐ Ja, ik geef mij (alsnog) op als donateur van de GBS.

Hr./mevr./meij.:

Straat:

Postcode: Woonplaats:

Datum: Handtekening:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155